

КРИМІНАЛЬНИЙ ПРОЦЕС ТА КРИМІНАЛІСТИКА; СУДОВА ЕКСПЕРТИЗА; ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВА ДІЯЛЬНІСТЬ

УДК 343.13

DOI: <https://doi.org/10.32631/v.2022.3.17>

В'ячеслав Петрович Гонтаренко,

Харківський національний університет внутрішніх справ (аспірант);

 <https://orcid.org/0000-0001-7575-8914>,
e-mail: gontarenkovp@ukr.net

ДОПИТ НЕПОВНОЛІТНЬОГО ПОТЕРПІЛОГО ПРИ РОЗСЛІДУВАННІ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ, ПОВ'ЯЗАНИХ ІЗ ДОМАШНІМ НАСИЛЬСТВОМ

Наукову статтю присвячено вивченню особливостей процесуального порядку проведення допиту неповнолітніх потерпілих, які постраждали від проявів домашнього насильства. Здійснено детальний аналіз міжнародно-правових актів, що містять відповідні стандарти у сфері правосуддя з питань, пов'язаних з участю дітей – жертв злочинів, досвіду окремих країн європейської спільноти, а також наукових праць, автори яких опрацьовували окреслене питання. Сформульовано авторське бачення щодо унормування положень кримінального процесуального законодавства України з деяких питань, що стосуються предмета дослідження.

Ключові слова: досудове розслідування, домашнє насильство, неповнолітній, допит, «зелена кімната», процесуальне інтерв'ю.

Оригінальна стаття

Постановка проблеми

Найбільш розповсюдженою слідчою (розшуковою) дією під час судового розслідування кримінальних правопорушень, пов'язаних із домашнім насильством, є допит. У контексті розгляду цього питання на особливу увагу заслуговують аспекти щодо допиту неповнолітнього потерпілого. Вказане обумовлюється тим, що інколи в досліджуваних провадженнях єдиним джерелом доказів є свідчення неповнолітніх потерпілих. За таких випадків процес отримання й оцінювання свідчень визначається віковими, індивідуально-психологічними та багатьма іншими особливостями допитуваного. На думку Т. П. Цюман, «проводити такий допит необхідно без зайвих необґрунтованих затримок у часі, максимально скоротивши час між отриманням відповідного повідомлення та допитом, але при цьому не ігноруючи таке явище, як посттравматичний стресовий розлад –

емоційний стан, що перешкоджає перебігу пізнавальних процесів дитини та може вплинути на якість відтворення інформації» [1, с. 5].

Під час допиту неповнолітній повертається до негативних спогадів щодо себе, а отже, ще раз переживає подію злочину, внаслідок чого може бути заподіяно шкоду його психічному здоров'ю. Із цього випливає, що взагалі до допиту неповнолітніх слід підходити досить виважено, а їх повторний або додатковий допит є інколи неприпустимим. Проте слід пам'ятати, що принцип 66 Керівних принципів Комітету міністрів Ради Європи щодо правосуддя, дружнього до дітей, передбачає в разі потреби можливість проведення більш ніж одного опитування. Однак опитування має здійснюватися переважно однією і тією ж особою для того, щоб забезпечити узгодженість підходів до інтересів дитини¹.

Стан дослідження проблеми

Окремі питання, що стосуються процесуального порядку допиту неповнолітніх потерпілих під час досудового розслідування кримінальних правопорушень, пов'язаних із домашнім насильством, досліджували такі вітчизняні правники, як І. В. Басиста, В. В. Бурлака, С. Р. Гавгун, Т. В. Іщенко, С. А. Лисаченко, І. Г. Лубенець, В. В. Луцик, Т. І. Мальована, Т. П. Матюшкова, В. А. Нестеренко, С. О. Пришляк, Н. О. Пряхіна, В. В. Романюк та інші. Однак окремі положення законодавства в досліджуваній сфері не відповідають нормам міжнародно-правових актів у сфері кримінального судочинства.

Мета і завдання дослідження

Метою статті є розкриття особливостей процедури отримання в неповнолітніх потерпілих свідчень, які інколи виступають єдиним джерелом доказів у кримінальних провадженнях, пов'язаних із домашнім насильством. Для досягнення мети статті поставлено такі *завдання*: проаналізувати норми міжнародно-правових актів, що стосуються застосування процедур, що є дружніми до дітей; на їх підставі створити найбільш оптимальну модель допиту неповнолітнього, який потерпів від проявів домашнього насильства.

Наукова новизна дослідження

Наукова новизна статті полягає у формулюванні відповідних пропозицій щодо внесення змін і доповнень до положень чинного кримінального процесуального законодавства України. Запропоновані зміни здебільшого стосуються вдосконалення процесуального порядку допиту неповнолітніх потерпілих, які постраждали від проявів

¹ Керівні принципи Комітету міністрів Ради Європи щодо правосуддя, дружнього до дітей : прийм. 17.11.2010 // Council of Europe : офіц. сайт. URL: <https://rm.coe.int/16804c2188> (дата звернення: 27.08.2022).

домашнього насильства, в частині місця його проведення, способів фіксування й особи, яка уповноважена на його проведення. Зокрема, звернено увагу на зміну філософії отримання свідчень у неповнолітнього щодо обставин учиненого кримінального правопорушення від допиту до процесуального інтерв'ю.

Виклад основного матеріалу

У контексті розгляду досліджуваного питання ми не будемо акцентувати увагу безпосередньо на положеннях статей 226, 227 КПК України, а звернемося до окремих норм міжнародно-правових актів у сфері кримінального судочинства та шляхів їх адаптації до законодавства України, зокрема в частині місця проведення допиту неповнолітнього та фіксування його результатів. Згадування у міжнародному праві про вік, рівень розвитку й інші соціально-психологічні риси неповнолітнього слід розглядати не як обмеження його участі у кримінальному провадженні, а як обов'язок відповідних суб'єктів юрисдикції повною мірою оцінити його здібності. Насамперед у пп. d п. 30 Керівних принципів ООН, що стосуються правосуддя з питань, пов'язаних з участю дітей-жертв та свідків злочинів, йдеться про «застосування процедур, що є дружніми до дітей»¹. Окреслене правило під час кримінального провадження розповсюджується без будь-якого винятку на всі процесуальні дії. Між іншим, у практичній площині визначення місця проведення допиту неповнолітнього, який потерпів від домашнього насильства, визначається на розсуд слідчого. Проведене анкетування слідчих вказує на те, що у 62 % випадків його проведення відбувається безпосередньо в кабінеті слідчого, тобто в місці, яке апріорі не може бути до неповнолітнього дружнім і комфортним.

До того ж на сторінках юридичної літератури із вказаного питання існують й інші, навіть діаметрально протилежні думки науковців. Так, зокрема, на переконання І. В. Басистої та С. О. Пришляк, «малолітніх потерпілих тактично правильно і доцільно допитувати у звичайній для них обстановці, наприклад вдома» [2]. Вважаємо, що більш прийнятними є погляди В. А. Нестеренко, яка акцентує увагу на необхідності «уникати допиту дитини на місці злочину або на місці, яке може з ним асоціюватись» [3, с. 214]. Погоджуючись із вказаним, зазначимо, що в досліджуваній категорії кримінальних проваджень місце проживання неповнолітнього здебільшого і є місцем учинення злочину. Отже, за таких умов, допит у неповнолітнього може викликати негативні емоції, в результаті чого він взагалі може

¹ Керівні принципи, що стосуються правосуддя з питань, пов'язаних з участю дітей-жертв та свідків злочинів : від 22.07.2005.

відмовитися надавати будь-які свідчення щодо заподіяного відносно нього насильства.

Досліджуючи процедуру допиту неповнолітніх та його фіксування слід звернути увагу на положення ст. 35 Конвенції Ради Європи про захист дітей від сексуальної експлуатації та сексуального насильства, які передбачають таке: «необхідність проведення опитувань дитини у спеціально обладнаному та прилаштованому для цих цілей приміщенні» (п. b ч. 1); «кожна Сторона вживає необхідних законодавчих або інших заходів для забезпечення можливості запису на відеоплівку опитування жертви або, де це доцільно, свідка дитини та прийняття таких відеосвідчень як доказу в суді згідно з нормами її національного законодавства» (ч. 2)¹.

З огляду на вказане зазначимо, що на теренах нашої держави таким спеціальним місцем згідно з раніше чинною Інструкцією з організації роботи підрозділів кримінальної міліції у справах дітей, затвердженою Наказом МВС України від 19 грудня 2012 р. № 1176, стала «зелена кімната»², основною метою проведення допиту в якій «є зменшення повторної травматизації дитини у процесі опитування як завдяки спеціальним методикам та комфортній атмосфері, так і завдяки технічному оснащенню, яке дозволяє вести відеозапис допиту та в подальшому використовувати цей відеозапис для ведення слідства без проведення повторних допитів» [4, с. 181]. Попри те, що в наступній Інструкції з організації роботи підрозділів ювенальної превенції Національної поліції України, затвердженій Наказом МВС України від 19 грудня 2017 р. № 1044³, не наявні положення про методику «зеленої кімнати», ця термінологія і методика повсюдно використовується вітчизняними науковцями і практиками.

Згідно з рекомендаціями «зелена кімната» для дітей – «це дві суміжні кімнати, а саме терапевтичний зал (в якому безпосередньо працюють із дитиною) і робоча кімната (кімната для спостереження).

¹ Конвенція Ради Європи про захист дітей від сексуальної експлуатації та сексуального насильства : від 25.10.2007 // База даних (БД) «Законодавство України» / Верховна Рада (ВР) України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_927 (дата звернення: 27.08.2022).

² Про затвердження Інструкції з організації роботи підрозділів кримінальної міліції у справах дітей : Наказ МВС України від 19.12.2012 № 1176 // БД «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0121-13> (дата звернення: 27.08.2022). Втратив чинність.

³ Про затвердження Інструкції з організації роботи підрозділів ювенальної превенції Національної поліції України : Наказ МВС України від 19.12.2017 № 1044 // БД «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0686-18> (дата звернення: 27.08.2022).

Кожна з них має окремий вхід, аудіо-, відеобладнання, а між кімнатами вмонтоване скло позавізуального спостереження» [5, с. 12]. Зазвичай «зелена кімната» нагадує дитячу кімнату з рослинами, м'якими меблями різного розміру, книжками, фарбами, олівцями, аркушами паперу, іграшками тощо. Так, спостерігаючи за тим, як дитина грає з іграшками, на думку Т. І. Мальованої, «можна зробити висновки, що дитина зазнала сексуального насильства, адже дитина за допомогою іграшок може імітувати статевий акт, не розуміючи в силу свого віку і розвитку, що це таке, а просто відтворює те, що вона систематично бачила. Для дитини такий допит є найменш травматичним, оскільки він відбувається в комфортній та дружній атмосфері, оточення не нагадує про пережиті негативні відчуття» [4, с. 181–182].

На переконання В. В. Бурлаки, «не всі категорії кримінальних правопорушень потребують застосування методики “зеленої кімнати”» [6, с. 53]. Вважаємо, що твердження дослідника з окресленого питання є не безспірним. На нашу думку, застосування методики «зелена кімната» залежить, перш за все, не від категорії кримінальних проваджень, а від вікових та інших інтелектуальних і психологічних особливостей неповнолітнього.

Підбиваючи підсумок щодо місця здійснення допиту неповнолітнього, який потерпів від домашнього насильства, доречно звернути увагу на те, що в Україні спеціально обладнані за вищевказаними вимогами «зелені кімнати» були не в кожному територіальному підрозділі Національної поліції, а за умов воєнного стану їх стало ще менше. Тому допит неповнолітнього має здійснюватися у приміщенні: а) де середовище буде дружнім для нього; б) що обладнане засобами аудіо- та відеозапису. Такі вимоги цілком узгоджуються з методикою «зелена кімната». Беручи до уваги викладене, вважаємо доцільним унести відповідні зміни до ч. 1 ст. 226 КПК України.

З огляду на вищевказане зазначимо, що серед наукової спільноти існує розмаїття поглядів із приводу того, по-перше, як назвати процедуру отримання інформації про обставини вчинення домашнього насильства від неповнолітнього в «зеленій кімнаті», по-друге, хто саме має це проводити. Здійснюючи розгляд першого питання, слід звернутися до міжнародного досвіду, а саме до процесуального інтерв'ю. За визначенням В. В. Луцика і С. Р. Гавгун, «процесуальне інтерв'ю є різновидом комунікації у кримінальному процесі, під час якого відбувається отримання, фіксація та перевірка доказової інформації» [7, с. 316]. Зі свого боку зазначимо, що передові країни світової спільноти, зокрема Австралія, Великобританія, Канада, Нідерланди, використовують різні моделі інтерв'ювання учасників кримінального провадження, оскільки кожний із них притаманні свої гарантії, ефективність застосування й інші ознаки.

Досліджуючи загальні питання щодо сутності процесуального інтерв'ю, С. А. Лисаченко звертає увагу на те, що основною його метою є не стільки зізнання з боку підозрюваного чи номінальна інформація з боку потерпілого чи свідка, скільки збір достовірних даних про обставини вчиненого кримінального правопорушення. Другою принциповою різницею між процесуальним інтерв'ю та допитом є те, що особа не попереджається про кримінальну відповідальність за введення в оману суду або іншого уповноваженого органу. І, врешті-решт, проведення процесуального інтерв'ю не вимагає паперового оформлення, а здійснюється за допомогою технічних засобів [8, с. 487–488]. У межах розгляду цього питання ми не будемо акцентувати увагу на аспектах збору достовірних даних, оскільки саме на це спрямована мета кожної слідчої (розшукової) дії, а звернемося до положень законодавства, що регламентують процедуру допиту неповнолітньої особи. Так, детальний аналіз приписів, передбачених ч. 3 ст. 226 КПК України у частині того, що особи, «які не досягли шістнадцятирічного віку не попереджаються про кримінальну відповідальність за відмову від давання показань і за завідомо неправдиві показання»¹, вказує вже на деяку їх адаптованість до процесуального інтерв'ю.

Питання, що стосуються фіксування процедури допиту за допомогою технічних засобів і повної відмови від паперового оформлення в Україні не повною мірою відповідають реаліям сьогодення. У цьому сенсі Г. І. Глобенко цілком слушно зазначає, що «до однієї зі сфер, найменш схильних до впливу сучасних технологій, слід віднести і кримінальну процесуальну діяльність. З огляду на вказане існуючі сьогодні методи комунікації, що мають місце в безпосередній діяльності правозастосовних органів, загалом ускладнюють процедуру кримінального провадження і не відповідають сучасним критеріям» [9, с. 188–189]. До того ж законодавець не зобов'язує слідчого під час допиту неповнолітніх використовувати аудіо- та/або відеозапис (ч. 5 ст. 224 КПК України). Тому не викликає подиву результат узагальнення кримінальних проваджень щодо домашнього насильства, згідно з яким у 47 % випадків допит неповнолітніх потерпілих здійснювався без використання аудіо- та/або відеозапису.

Між іншим, «застосування відеозапису є вкрай важливим, оскільки, як правило, саме під час першого допиту/опитування дитина дає правдиві свідчення. У подальшому її показання можуть змінюватись у силу різних обставин: вплив оточення, час, витіснення

¹ Кримінальний процесуальний кодекс України : Закон України від 13.04.2012 № 4651-VI // БД «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17> (дата звернення: 27.08.2022).

негативних спогадів із пам'яті тощо. Окрім цього, аудіо- та відеозапис допит/опитування може також стати предметом аналізу експертів, якщо у справі буде призначена психологічна або комплексна психолого-психіатрична експертиза. Відео дасть можливість зафіксувати емоції, з якими дитина дає показання, що також можуть бути предметом дослідження експертами»¹.

Вважаємо, що окреслені пропозиції мають знайти своє висвітлення в ч. 3 ст. 226 КПК України. Крім цього, на наш погляд, матеріали аудіо- та відеозапису мають слугувати джерелом доказу не лише під час досудового розслідування, а й під час судового розгляду. Вказане цілком узгоджується із принципом 72 Керівних принципів Комітету міністрів Ради Європи щодо правосуддя, дружнього до дітей, згідно з яким «мають враховуватися найкращі інтереси дитини з можливістю для судді дозволяти дитині не надавати свідчень»². На наш погляд, у КПК України доцільно передбачити положення, згідно з яким допит неповнолітнього в судовому засіданні буде можливим у виняткових випадках і лише в інтересах неповнолітнього.

Із другого питання на сторінках юридичної літератури здебільшого зустрічаються такі погляди правників. Т. П. Матюшкова вважає, що допит неповнолітнього повинен здійснювати слідчий, який «має бути добре обізнаним про вікові та психологічні особливості неповнолітніх, зокрема тих, які мають ментальні та фізичні особливості розвитку» [10, с. 193]. Деякі вітчизняні науковці із цього питання дотримуються інших поглядів і при цьому акцентують увагу на домінуючій ролі не слідчого, а спеціаліста. Зокрема, Т. І. Мальована наголошує, що допит повинен «проводити психолог, який володіє спеціальними знаннями та знає психологію дитини відповідного віку» [4, с. 182]. Схожу, але більш розширену за змістом пропозицію надає І. Г. Лубенець, яка вважає, що «проведення опитувань дитини повинно здійснюватися психологом, спеціально підготовленим для роботи з дітьми. Інші учасники процесу (слідчий, експерти, слідчий суддя та ін.) повинні бути присутніми під час допиту (опитування) дитини і мати змогу ставити дитині запитання через психолога дистанційно» [11, с. 166]. До того ж, на думку Н. О. Пряхіної та О. І. Пташник-Середюк, «найкраще проведення допиту дитини доручити психологу,

¹ Методичні рекомендації щодо організації роботи з дітьми за методикою «Зелена кімната» для слідчих та ювенальних поліцейських. Київ, 2021. С. 33. URL: <https://www.unicef.org/ukraine/media/16976/file/Green%20Room%20Methodology%20for%20Police%20Officers.pdf> (дата звернення: 27.08.2022).

² Керівні принципи Комітету міністрів Ради Європи щодо правосуддя, дружнього до дітей : прийнято 17.11.2010 // Council of Europe : офіц. сайт. URL: <https://rm.coe.int/16804c2188> (дата звернення: 27.08.2022).

який є штатним працівником “зеленої кімнати” [12, с. 268]. В. В. Романюк взагалі вважає, що у кримінальному провадженні за участю неповнолітніх наявність «соціальної насиченості» через залучення педагога та психолога або лікаря є обов’язковою під час провадження будь-яких процесуальних дій, частину яких складають слідчі (розшукові) дії [13, с. 106].

Зі свого боку зазначимо, що допит неповнолітнього має здійснюватися слідчим за правилами, передбаченими ч. 1 ст. 227 КПК України. Однак перед допитом слідчий заздалегідь має: а) обрати відповідного спеціаліста-психолога; б) надати йому можливість ознайомитися з матеріалами кримінального провадження, не виключаючи зустрічі з неповнолітнім; в) виходячи з обставин, які підлягають доказуванню, узгодити із спеціалістом зміст і форму необхідних для з’ясування питань. Зважаючи на вказане, вбачається за необхідне положення ч. 1 ст. 3 КПК України доповнити новим пунктом 17-1 такого змісту: «Ювенальний слідчий – службова особа органу Національної поліції, уповноважена в межах компетенції, передбаченої цим Кодексом, здійснювати досудове розслідування кримінальних правопорушень щодо неповнолітніх».

Висновки

На підставі викладеного можна стверджувати, що положення чинного кримінального процесуального законодавства України, які безпосередньо стосуються допиту неповнолітнього потерпілого як загалом, так і у кримінальних провадженнях, пов’язаних із домашнім насильством, не повною мірою узгоджуються з нормами міжнародно-правових актів у сфері кримінального судочинства. З огляду на вказане подальшої розробки і унормування в КПК України потребують питання щодо місця проведення допиту неповнолітнього, обов’язкового фіксування його ходу технічними засобами тощо.

Список бібліографічних посилань: 1. Методичні рекомендації щодо опитування дітей, що стали свідками та/або жертвами насильства, а також вчинили насильство : метод. посіб. / авт.-упоряд.: Д. Пурас, О. Калашник, О. Кочемировська, Т. Цюман ; за заг. ред. Т. Цюман. Київ : ФОП КЛИМЕНКО, 2015. 114 с. 2. Басиста І. В., Пришляк С. О. Особливості допиту неповнолітніх потерпілих від злочинів проти статеві свободи та статеві недоторканості. *Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ*. 2008. № 2. URL: https://www1.lvduvs.edu.ua/documents_pdf/library/visnyku/nvsv/02_2008/08bivtsn.pdf (дата звернення: 27.08.2022). 3. Нестеренко В. А. «Зелена кімната»: доцільність, процедура проведення, учасники, можливості використання результатів // Актуальні проблеми досудового розслідування та судового розгляду злочинів проти статеві свободи та статеві недоторканості

дітей, шляхи їх вирішення : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Київ, 19 черв. 2020 р.) / МВС України, Управління моніторингу дотримання прав людини, Нац. акад. внутр. справ та ін. Київ : Нац. акад. внутр. справ, 2020. С. 212–217. **4.** Мальована Т. І. Місце проведення допиту дитини, яка потерпіла від злочину у кримінальному провадженні. *Вісник кримінального судочинства*. 2015. № 3. С. 174–184. **5.** «Зелені кімнати»: рекомендації до обладнання / Н. П. Бочкор, О. В. Доценко, К. Б. Левченко та ін. Київ : ТОВ «Агентство “Україна”», 2012. 28 с. **6.** Бу-рлака В. В. Особливості допиту неповнолітнього під час розслідування незаконного позбавлення волі або викрадення // Актуальні проблеми до-судового розслідування та судового розгляду злочинів проти статевої свободи та статевої недоторканості дітей, шляхи їх вирішення : матеріа-ли Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Київ, 19 черв. 2020 р.) / МВС України, Управління моніторингу дотримання прав людини, Нац. акад. внутр. справ та ін. Київ : Нац. акад. внутр. справ, 2020. С. 50–53. **7.** Луцик В. В., Гавгун С. Р. Сучасні моделі процесуального інтерв'ю. *Часопис Київського університету права*. 2020. № 1. С. 316–323. DOI: <https://doi.org/10.36695/2219-5521.1.2020.63>. **8.** Лисаченко С. А. Відмінності процесу-ального інтерв'ю від допиту та опитування // Актуальні проблеми кри-мінального права, процесу, криміналістики та оперативно-розшукової діяльності : тези III Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Хмельницький, 1 бе-рез. 2019 р.) / Нац. акад. Держ. прикордон. служби України, Наук.-дос-лід. ін-т вивчення проблем злочинності ім. Акад. В. В. Сташиса НАПрН України. Хмельницький : Вид-во НАДГГСУ, 2019. С. 487–489. **9.** Глобе-нко Г. І. Інформаційно-телекомунікаційна система досудового розсліду-вання: міжнародний досвід і шляхи запровадження. *Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ*. 2021. № 4 (95). С. 188–198. DOI: <https://doi.org/10.32631/v.2021.4.16>. **10.** Матюшкова Т. П. Особливості тактики допиту неповнолітніх у надзвичайно-вразливому стані // Проблеми забезпечення прав і свобод людини : зб. матеріалів VI Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Луцьк, 13 груд. 2019 р.) / уклад. Л. М. Джурак. Луцьк : Вежа-Друк, 2019. С. 192–194. **11.** Лубенець І. Г. Актуальні про-блеми забезпечення прав дітей, постраждалих від злочинів проти стате-вої свободи та статевої недоторканості // Актуальні проблеми досудо-вого розслідування та судового розгляду злочинів проти статевої свободи та статевої недоторканості дітей, шляхи їх вирішення : матеріали Між-нар. наук.-практ. конф. (м. Київ, 19 черв. 2020 р.) / МВС України, Уп-равління моніторингу дотримання прав людини, Нац. акад. внутр. справ та ін. Київ : Нац. акад. внутр. справ, 2020. С. 164–167. **12.** Пряхіна Н. О., Пташник-Середюк О. І. Урахування психологічних особливостей розви-тку особистості неповнолітніх під час допиту (опитування) за методикою «зелена кімната». *Габітус*. 2020. Вип. 14. С. 266–270. DOI: <https://doi.org/10.32843/2663-5208.2020.14.45>. **13.** Романюк В. В. Участь педагога, психолога та лікаря у кримінальному провадженні щодо неповнолітніх.

Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ.
2014. № 4 (67). С. 101–109.

Надійшла до редколегії 30.08.2022

Прийнята до опублікування 12.09.2022

Gontarenko V. P. Interrogation of a minor victim during the investigation of criminal offenses related to domestic violence

The scientific article is devoted to certain aspects directly related to the procedural regulation of the interrogation of minors during the pre-trial investigation of criminal proceedings related to domestic violence. An analysis of international legal acts containing relevant standards in the researched field, provisions of the current criminal procedural legislation of Ukraine, as well as scientific works, whose authors worked on the outlined issue, has been carried out. This is due to the fact that sometimes in such proceedings the only source of evidence is the testimony of minor victims. In such cases, the process of obtaining and evaluating evidence is determined by age, individual psychological and many other characteristics of the interrogated.

In criminal proceedings related to domestic violence, issues related to the place of interrogation of a minor and ways of recording it are quite relevant. On the basis of the conducted research, it has been substantiated that the interrogation of a minor should be carried out in a room: a) where the environment will be friendly for him or her; b) which is equipped with means for audio and video recording. Such statements are fully consistent with the “green room” method. Taking into account the above, it is proposed to make changes to the provisions provided for in Part 1 of Art. 226 of the CCP of Ukraine. In addition, attention has been drawn to the change in the philosophy of obtaining testimony from a minor regarding the circumstances of a committed criminal offense from interrogation to procedural interview.

Interrogation of a minor must be carried out by an investigator according to the rules provided by the Code of Criminal Procedure of Ukraine. However, before the interrogation, the investigator must: select a suitable specialist psychologist; give them the opportunity to get acquainted with the materials of the criminal proceedings, taking into account the meeting with the minor; based on the circumstances to be proven, agree with the specialist on the content and form of the questions necessary for clarification. Taking into account the above, it has been concluded that it is considered necessary in the provisions of the current legislation to provide for this a specially authorized person – a juvenile investigator.

Key words: pre-trial investigation, domestic violence, minor, interrogation, “green room”, procedural interview.

